

vol. 49, núm. 2 (JULIOL 2018) ISSN: 0079-8215 EISSN 2339-9171

PYRENAE

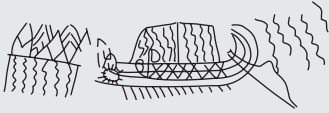
49•2/2018

REVISTA DE PREHISTÒRIA I ANTIGUITAT
DE LA MEDITERRÀNIA OCCIDENTAL
JOURNAL OF WESTERN MEDITERRANEAN
PREHISTORY AND ANTIQUITY

TERCERA ÈPOCA

Revista fundada pel professor
Joan Maluquer de Motes

SECCIÓ DE PREHISTÒRIA
I ARQUEOLOGIA DE LA
UNIVERSITAT DE BARCELONA
BARCELONA, 2018

PYRENAE

REVISTA DE PREHISTÒRIA I ANTIGUITAT DE LA MEDITERRÀNIA OCCIDENTAL
JOURNAL OF WESTERN MEDITERRANEAN PREHISTORY AND ANTIQUITY

SECCIÓ DE PREHISTÒRIA
I ARQUEOLOGIA DE LA
UNIVERSITAT DE BARCELONA

PYRENAE s'intercanvia amb
tota classe de publicacions
de Prehistòria, Arqueologia
i ciències relacionades, amb la
finalitat d'incrementar els fons
de la Biblioteca d'Arqueologia.

www.pyrenae.com

COMITÈ EDITORIAL / EDITORIAL BOARD
pyrenae@ub.edu

INTERCANVIS I SUBSCRIPCIONS /
EXCHANGES AND SUBSCRIPTIONS
Pilar García-Argüelles
pyrenae.intercanvis@ub.edu

INFORMACIÓ I VENDES /
INFORMATION AND SALES
pyrenae.intercanvis@ub.edu

ADREÇA POSTAL / ADDRESS
C/ Montalegre, 6
E-08001 Barcelona

© Edició, Universitat de Barcelona, 2018

© Textos, els autors, 2018

CARHUS Plus+ A
ANEP B
CIRC B
ERIH PLUS
SCOPUS
MIAR/ICDS 10.0

PRODUCCIÓ EDITORIAL
Albert Rubio

DISSENY I MAQUETA
Nàtalia Arranz

ESPAI WEB
Sistemes de Gestió de Patrimoni

IMPRIMEIX
Gramagraf

Dipòsit legal: B-5732-1966

vol. 49, núm. 2 (juliol 2018) ISSN: 0079-8215 E-ISSN: 2339-9171 DOI: 10.1344/Pyrenae

EDITOR / MANAGING EDITOR
Gisela Ripoll, Universitat de Barcelona

EDITORS ADJUNTS / ASSOCIATED EDITORS
Miguel Ángel Cau Ontiveros, Institució Catalana de Recerca i Estudis Avançats /
Universitat de Barcelona
Inés Domingo Sanz, Institució Catalana de Recerca i Estudis Avançats / Universitat de Barcelona

CONSELL DE REDACCIÓ / ADVISORY EDITORS
Xavier Aquilué, Iberia Graeca
Ana Delgado, Universitat Pompeu Fabra
Martin Galinier, Universitat de Perpignan
Daniel Rico Camps, Universitat Autònoma de Barcelona
Jordi Nadal, Universitat de Barcelona
Josep Maria Palet, Institut Català d'Arqueologia Clàssica
Juan Francisco Gibaja, Institución Milá y Fontanals, Consejo Superior de Investigaciones Científicas
Mathieu Langlais, CNRS – Université de Bordeaux

CONSELL ASSESSOR / EDITORIAL BOARD
Rosa Maria Albert, Institució Catalana de Recerca i Estudis Avançats / Universitat de Barcelona
Diego E. Angelucci, Università degli Studi di Trento
Michael Barton, Arizona State University
Manuel Calvo Trias, Universitat de les Illes Balears
Eduardo Carro Santamaría, Universitat Autònoma de Barcelona
Josep M. Fullola i Pericot, Universitat de Barcelona
Ignacio Grau Mira, Universitat d'Alacant
Josep M. Gurt i Esparraguera, Universitat de Barcelona
Vassilis Kilikoglou, Laboratory of Archaeometry, NCSR 'Demokritos', Aghia Paraskevi
Claire Manen, Université de Toulouse - Jean Jaurès
Francisco Marco Simón, Universidad de Zaragoza
Nicholas Márquez-Grant, Cranfield University
Alejandro Martínez Pérez-Pérez, Universitat de Barcelona
Marcos Martinón Torres, University of Cambridge
Rosa Plana Mallart, Université Paul-Valéry Montpellier 3
Leonor Peña-Chocarro, Instituto de Historia, Consejo Superior de Investigaciones Científicas
Alistair Pike, University of Southampton
Fernando Quesada Sanz, Universidad Autónoma de Madrid
Joan Ramon Torres, Consell Insular d'Eivissa
Arlene Rosen, University of Texas at Austin
Robert Sala Ramos, Institut Català de Paleoeologia Humana i Evolució Social
Joan Sanmartí Grego, Universitat de Barcelona
Claire Smith, Flinders University
Pier Giorgio Spanu, Università degli Studi di Sassari
Nicolas Valdeyron, Université de Toulouse - Jean Jaurès
Peter Van Dommelen, Brown University
Isabel Velázquez, Universidad Complutense de Madrid
Valentín Villaverde Bonilla, Universitat de València
Philipp Von Rummel, Deutsches Archäologisches Institut, Berlin
João Zilhão, Institució Catalana de Recerca i Estudis Avançats / Universitat de Barcelona

Sumari / *Summary*

Articles / *Articles*

- 7-36 El inicio del Neolítico en la cueva de Nerja y la Cova de la Sarsa. Contexto arqueológico y dataciones radiocarbónicas / The beginning of the Neolithic in Nerja cave and la Cova de la Sarsa. Archaeological context and radiocarbon dating
Pablo García Borja, Domingo C. Salazar García, Jesús F. Jordá Pardo, Manuel Pérez Ripoll y J. Emili Aura Tortosa
- 37-60 Objetos de vidrio en un conjunto cerrado en *Iliberri* (Granada) en el siglo IV aC / Glass object set from a closed context from Iliberri (Granada) at 4th century BC
Justo F. Sol Plaza, Andrés M. Adroher Aurox, Julia García González e Inmaculada de la Torre
- 61-85 Le anfore orientali in Sicilia tra il V ed il VII secolo d.C.: alcune considerazioni sul commercio mediterraneo / Eastern Mediterranean Amphorae in Sicily (5th-7th Century A.D.): some observations on Mediterranean Commerce
Salvatore Moncada
- 87-100 La Antigüedad en la versión española de la *Propyläen Weltgeschichte* (1986) / Antiquity in the Spanish version of the *Propyläen Weltgeschichte* (1986)
Borja Antela-Bernárdez
- 101-117 La correspondència entre Josep Gudiol i Cunill i Joan Serra Vilaró / The correspondence between Josep Gudiol i Cunill and Joan Serra Vilaró
Jordi Vidal Palomino

Ressenyes / *Book Reviews*

- 121 **Alejandro G. Sinner, *La ceca de Ilduro***
Víctor Revilla

- 126 **Xavier Aquilué, Paloma Cabrera y Margarita Orfila, (eds.),** *Homenaje a Glòria Trias Rubiés. Cerámicas griegas de la Península Ibérica: cincuenta años después (1967-2017) / Homenatge a Glòria Trias Rubiés. Cerámicas griegas de la Península Ibérica: cinquanta anys després (1967-2017)*
David Garcia i Rubert
- 131 **Trinidad Tortosa y Sebastián F. Ramallo Asensio, (eds.),** *El tiempo final de los santuarios ibéricos en los procesos de impacto y consolidación del mundo romano*
Xavier Aquilué
- 136 **Catherine Balmelle y Jean-Pierre Darmon,** *La mosaïque dans les Gaules romaines*
Gisela Ripoll
- 140 **José Manuel Iglesias Gil y Alicia Ruiz-Gutiérrez, (eds.),** *Monumenta et memoria. Estudios de epigrafía romana*
Álvaro Lorenzo Fernández
- 144 **Rafael Hidalgo Prieto (coord.),** *Las villas romanas de la Bética*
Gisela Ripoll
- 151 **María Jesús Pérex Agorreta y Carme Miró i Alaix (eds. científicas),** *VBI AQVAE IBI SALVS. Aguas mineromedicinales, termas curativas y culto a las aguas en la Península Ibérica (desde la Protohistoria a la Tardoantigüedad)*
Jordi Ramos Ruiz
- 155 **Javier Arce,** *Scripta varia. Estudios de Historia y Arqueología sobre la Antigüedad Tardía*
Gisela Ripoll
- 162 **Brenna Hasset,** *Built on Bones. 15.000 Years of Urban Life and Death*
Marta Lucas
- 165 **Francisco Gracia Alonso,** *Lluís Pericot. Un prehistoriador entre dos épocas*
Maria Àngels Petit i Mendizàbal
- 169 **Arturo Colorado Castellary,** *Arte, revancha y propaganda. La instrumentalización franquista del patrimonio durante la Segunda Guerra Mundial*
Francisco Gracia Alonso